

Istorija korišćenja vrnjackih mineralnih voda seže u duboku prošlost, u vreme kada su ove prostore naseljavali keltski Skordisci. Posle rimskog osvajanja Balkana u poslednjim vekovima stare ere i nekoliko vekova nove ere mineralne vode su korišćene za pice i kupanje, o čemu svedoci pronađeni rimski izvor prilikom kaptaze vrnjacke tople mineralne vode 1924. godine i mnoštvo novčića sa likovima rimskih imperatora. Vrlo je verovatno da se u srednjem veku za lekovitost vrnjackih voda znali i novonaseljeni Sloveni. Posle turskog osvajanja Balkana gotovo da nema podataka da su vrnjacke mineralne vode bile u upotrebi, izuzev u nekoliko nepouzdatih legendi koje govore o tome da su krajem svoje vladavine Turci ipak znali za lekovitost vode i da su ih kao takve koristili.

Po oslobadanju od Turaka početkom 19. veka knjaz Miloš je najmio saksonskog geologa

barona Herdera da ispita mineralne izvore u Srbiji pa je tako ispitana i vrnjacka topla mineralna voda. Postoje pouzdani podaci da su meštani sela Vrnjaca i okoline sredinom 19. veka koristili toplu mineralnu vodu za lečenje; za kupanje i pice koristio ju je i žicki vladika Janja. Ipak istorija moderne banje u Vrnjcima vezuje se za 1868. godinu, kada je kruševacki okružni nacelnik Pavle Mutavdžić sa nekolicinom dobrotvora i videnijih ljudi iz Kruševca, Karavnovca (Kraljeva) i Trstenika formirali Osnovatelno fundatorsko društvo kiselo-vruće vode u Vrnjcima. Iste godine izvršena je kaptaža dva izvora tople mineralne vode i pocelo se sa izgradnjom banjskih objekata, pre svega kupatila. Prva sezona naredne 1869. godine potvrdila je opravdanost osnivanja jednog takvog udruženja i perspektivu nove banje. Posle nekoliko godina stagnacije zbog nedostatka sredstava za izgradnju lečilišta, a pomalo i nebrige države, osamdesetih godina, kada banja u Vrnjcima prelazi u državne ruke, a narocito posle izgradnje vile generala Jovana Belimarkovica, namesnika kralju Aleksandru Obrenovicu, Vrnjacka Banja pocinje da se razvija u moderno lečilište. Godine 1885. pocela je da radi Narodna gostionica Koste Petrovica-Rakice kao pravi ugostiteljski objekat. Preduzimljivi ljudi iz okolnih gradova podižu svoje vile i pansione, uređuje se centralna banjska zona, a sredinom devedesetih godina sacinjen je prvi regulacioni plan Vrnjacke Banje.

```
{yoo-gallery src=[/images/galerije/4] width=[223] title=[Galerija - Istorija] style=[lightbox] order=[random] spotlight=[0] thumb=[default] load_lightbox=[1] }
```

Broj posetilaca je iz godine u godinu rastao. Narociti uspon Banja doživljava u godinama pred balkanske ratove. Vrnjacka Banja je tada dobila veliki broj modernih pansiona, izgradeno je novo kupatilo, radio je jedan bioskop, a u pripremi je bila izgradnja drugog. Pred same ratove pored Vrnjacke Banje prošla je pruga Stalac-Požega, tako da je Banja dobila dobre saobraćajne veze, sa vecinom vecih gradova u Srbiji. Stagnacija pogada Vrnjacku Banju u ratovima 1912/18. godine. U njoj je 1915. bilo nekoliko saveznickih bolnica smeštenih po banjskim pansionima i odmaralištima. Posle Prvog svetskog rata beleži se nagi uspon ciji ce vrhunac biti dostignut krajem tridesetih godina 20. veka. Polet nije jenjavao ni u godinama ekonomske krize: podižu se moderne vile, sanatorijumi (Sv. Đorđe, Živadinović) izvršena je velika kaptaža toplog mineralnog izvora 1924/25. godine, podignuto je moderno kupatilo, izvršena je regulacija vrnjacke reke, proširuju se i uređuju banjski parkovi, grade saobraćajnice, proširuje vodovodna i kanalizaciona mreža. Prema popisu iz 1933. godina u Vrnjackoj Banji je bilo 133 zanatskih i trgovackih radnji. Buja i kulturni život, organizuju se kermesi, koncerti ozbiljne muzike, gostuju renomirana pozorišta. Osniva se Turisticko društvo „Goc”, a posle donošenja Zakona o banjama vrši se stroga kategorizacija pansiona i vila, kojih je prema popisu iz 1935. godine bilo 257. Te godine zabeležena je poseta 28.080 gostiju, što je bilo daleko najviše u odnosu na sva druga turisticka mesta u Jugoslaviji. Posle Drugog svetskog rata promenjena je struktura gostiju: sada država šalje pacijente na lečenje, opao je nivo usluga, veliki broj ekskluzivnih banjskih objekata nije više bio u funkciji. Ponovni uspon Vrnjacka Banja doživljava pedesetih i šezdesetih godina s povećanjem broja posetilaca i gradnjom novih objekata. Najvecu posetu Banja je imala

Istorija

Napisao Administrator

sreda, 02 jun 2010 09:46 - Poslednje ažurirano subota, 12 jun 2010 15:47

---

osamdesetih godina – blizu 200.000 posetilaca koji su ostvarili dva miliona nocenja.